

MINISTERUL INSTRUCTIUNII, AL CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Domnului PRESEDINTE
al Secțiunii regionale a
Comisiunii Monumentelor Istorice
din Banat -Timișoara.

Dosarul și Nr. dv.:

Data dv.:

Dosarul și Nr. nostru: (a se repeta în răspuns)

Data:

Privește:

593

19 Iulie 1933

DOMNULE COLEG,

8-3-133

Am onoare a vă înainta întreg dosarul chestiunii
restaurării turlilor și acoperișului bisericii ortodoxe
din Lugoj spre a studia chestiunea și a da hotărârea pe
care veți crede de cuviință .

PRESEDINTE

SECRETARUL COMISIUNII

Am primit
Dr. Alf. Stefănescu

2-1-938

Anexa la Temeuile

Nº 423-1938 C. M. J.

care a plecat în original
la Arta. —

Referat

- 1) Acesta ceru este adresat: Președintele
Com. p. Monumentele Publice iar nu nouă.
Sunt de pîrere și n. der. la Direcția Artelor.
- 2) De oareu monumentul proiectat se va
rida în curtea Bisericii — care nu pînă
dacă este monument Istoric, sunt de
pîrere și n. facu' o adresă către Parohie
respectiv punându-i în vedere că
dacă Biser. este Mon. Ist. trebuie să ceră
autorizația și de la Com. Mu. Ist. din
Cluj. (Sau poate și poate cere comunității
de la Cluj direct).

24. III 1938.

Se comunitate Sectiei regionale
Lugoj.

Arta
Goran Guran

Anexa la Nr. 1305/939

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
TECHNICUL N. 1234

Referat

Biserica Ortodoxă
din
Lugoj

REGISTRATURA
13262 * 19 DEC. 19
D.M.L. ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
3

St. Mihail

În urma vizitei la fața locului, în baza documentelor fotografice au auzite și planurile trimise de Parohie am întocmit alăturatul deviz ce se depune spre aprobare și în care am prevăzut în locul imitației de marmori propuși de Parohie, întrebându-l marmorei veritabile după hotărârea Domnului Arhitect Petru Antonescu, caruia i-am expus chestiunea. Pentru completarea devizului rog bine voita dispune ca D. Pictor al Comisiunii să întocmească costul de sarcini necesar.

Arhitect
Gloria Teodora

Notă Din fotografiile anexate unele s-a fi restituite Parohiei fotografia mare care reprezintă catapetezma — după ce — bine înțeles — n-a fi reprodușă pe cele fotografice în atelierul Comisiunii.

Arhitect
Gloria Teodora

20 Decembrie 1939

7 Se înțelege
Parohia — deci nu
e dispusă să dăruie
fotografiile pentru celelalte
c. n. 2
Comisiunea Monumentelor
Sedinta de la 20 Aprilie 1940
7 Se comunica prin intermediul
la Pr. Mihail.

Costul de sarcini asupra lucrărilor de pictură ce se vor face la această biserică nu se poate face decât în urma vizitei la biserică. Acest lucru nu se mai poate face acum deoarece Comitetul pe l.f. n. 47. înv. la 21 III a.e. În anul viitor și la timp va fi posibilă vizitarea bisericii și vor întocmi Costul de sarcini pentru aceste lucrări. Se așteaptă și la alte lucrări care se vor începe în anul viitor, așa că este timp pentru acest lucru.

St. Mihail Pictor

Prosh. B. Obolexean

Surp. of

12 JAN. 1940

Nr 3262

Vise montate, stralot
de a. c. Cam. dinful in to
~~col de la~~ putin lucrarele
necesare si instructiune
necesare de executat la
acea loc.

Un se adreseaza
Colectul de socuri pt
lucrarele de pictura ce se
vor face la a. b. se va
intocmi in prima ora anula
1870 si se va delimita
com se va cerceta la fata
locului pictura veche a
sub. b.

Parasem am raspuns
la ce nu se poate omagele
catre oare Prosh, putin
celebritate Cam. din
fotopro. no, reprezint
tuturor coteletismu b.

Pr-

Sec. Sr. Gen

2 fotografii dete
de Chioran
ca 3-1-939

Deviz descriptiv al
lucrărilor de restaurare și întreținere la Biserica
Ortodoxă Română din
Lugoj

1) În baza celor arătate mai jos, în ordinea urgenței și a posibilităților materiale și vor întocmi treptat devize detaliate însoțite de planurile necesare și de analiza părților unitare ce se vor trimite înainte de a se angaja lucrările spre aprobare Comisiunii Monumentelor Istorice. Devizul vor fi, fiind întocmit de un arhitect din Corpul Arhitecților iar lucrările se vor angaja respectându-se toate formele legilor și dispozițiunile în vigoare.

Clopotnița

foaie Bisericii Sfântul Nicolae

2) Monumentul se va picta, restaurându-se după indicațiile date mai jos, fără a se aduce nici o schimbare formelor actuale și aducându-i-se următoarele îmbunătățiri:

3) Îndepărtarea gardului de lemn de pe latura vest a monumentului, degajarea celor lalte laturi după un plan de sistematizare care va lega acest monument de curtea Bisericii permitând de a fi ușor vizitat.

4) Desfacerea zidăriei de umplutură ale arcadelor din partea inferioară a clopotnitei, pentru a li reda forma primitivă, cuprinsă completarea tencuielilor, racordate perfect cu cele existente.

5) Se vor face săpăturile necesare pentru a se găsi cu exactitate traseul bisericii dărâmate, descoperindu-se vechile fundații.

a) Dacă aceste fundații se găsesc la o înălțime mică se va face un zid din piatră neregulată cu mortar de ciment până la înălțimea unei bănci (40-50 cm) și pe toată lățimea zidurilor dărâmate ale Bisericii astfel ca să se poată ieși pentru vizitatori formă și mărimea primei Biserici. În partea de sus se va face o copertină de lemn de piatră cât mai merisau tot din piatră neregulată cu o ușoară pantă de scurgere. În orice caz nu se va face o copertină de material artificial (ciment). Zidăria va rămâne aparentă și se va nădărnici cu mortar de ciment. Rotundurile vor fi pline, refuguite și nu vor trece peste marginile neregulate ale peturilor.

b) Dacă nivelul fundațiilor este foarte jos, și numai dacă Parohia nu are sumele necesare pentru a face lucrările descrise mai sus, din cauza prea marei cubaj de zidărie, atunci se va face la nivelul terenului un simplu trotuar de piatră neregulată așezat pe un străt de nisip de 15 cm grosime sau pe un străt de beton de 10 cm grosime cu 200 kg ciment la 0^{m3} 800 pietriș și 0^{m3} 400 nisip.

2. să însemne planul Bisericii dărâmate. Resturile petrelor trotu-
rului se vor face cu mai sus.

c) Două spinter-mese se vor însemne cu o cruce a cărei pla-
nuri se vor trimite spre aprobare. Piatra ce se va întrebuința
va fi compactă și negelivă.

6) În jurul zidului de mai sus se va face o alei de petris de
0,60 - 1,00, atât spre interior cât și spre exterior și prăjoste verde
de gazon după un plan de detaliu ce se va trimite spre aprobare
și în care va fi prevăzută și canalizare (sau cel puțin un put
absorbant) pentru colectarea apelor ce s-ar putea strânge în interi-
orul zidului perimetrul al navei Bisericii dispărute.

7) Arhitectura clopotnitei se va restaura și întreține după cum
urmează:

a) înveltoare se va menține în forma actuală cu posibilitatea - dacă
se va dispune de fonduri ce se și înlocuiască table actuală - când se
va strica - cu table de aramă.

b) tencuelile se vor completa în locurile unde se va bucuri sau
se va strica, curățându-se resturile pe o adâncime de 2 cm cu scorb de
fer, înlocuindu-se cărămizile putrede cu altele noi și refăcându-se
tencuelile din nou cu mortar de var gros amestecat cu nisip aspru și
cu un adaos de ciment amestecat cu praf de coloare în tonul tencue-
lilor vechi cu care vor trebui să se recordeze perfect, fără a se mai
văzu pentru a nu șterge de pe monumentul vechi urmele timpu-
lui.

c) vopsitul în ulei al petrelor sculptate din mijlocul fatadei nu se
va mai înprospăta ci se va lăsa să se ștergă de vreme.

d) soclul monumentului se poate înfrica în lespezi mari de
piatră de carieră, respectându-se în toată măsura profilul actual,
de tipul petrei de Măgura (Jud. Buzău) care are proprietatea de
a lăsa și trece în apă umizăle care se ridică din pământ
prin corpul zidului fără însă a fi gelivă.

Într-un curânt se vor face acestui monument toate lucrările
necesare de conservare și de punere în valoare pentru a se păstra
în condiții cât mai bune și mai artistice această minune a
Frumetunii, fără a se mai aduce nici o schimbare.

Biserica

8) Soclul actual fiind alcătuit dintr-o pătură groasă de
mortar de ciment împiedică epura în afară a umizelii care prin
capilaritate se ridică în zidurile vechi ale monumentului din
pământ. Acesta se va ridica în sus pătrund tencuelile
deasupra soclului și întrebuințând o umizăle construită în
interiorul zidului a cărei cărămizi se vor putea compromi-
tând frumusețea monumentului. În cazul când se constată
o perfectă uscăciune a zidurilor nu se va face nici o lucrare. În
cazul contrariu, când vor apărea pete de umizăle fie în partea de jos
tencuelilor interioare fie pe tencuelile exterioare de asupra
soclului se va da jos toată tencuelă de ciment a soclului

primii la cărămida lisându-se în timpul caldului al verii ca să se scoale toată umezeala. Dacă nu sunt fonduri disponibile și vor înlocui cărămizile a eventual și vor găsi putre de cu altele noi și se vor ține - după ce și vor fi curățat rosturile dintre cărămizi cu scorb de fier pe o adâncime de 2 cm - cu mortar de var - fără nici un amestec de ciment, reparându-se în fiecare an. Dacă sunt fonduri necesare se va reface soclul cu piatră actuală din lespezi mari de piatră de carieră similare cu cea de Măgura (Buzău) având proprietatea arătată mai sus la cap. 7 alin. 2 d. Plinte și vor pune de cu mortar de ciment numai jos și sus. La mijloc se va lăsa un spațiu liber pentru ventilație iar lespezile de piatră vor avea găuri din loc în loc. Dacă se vor întăbri în rosturile acestor nu vor fi de fier a cărui ruginire pădure plumb și exclusiv de bronz.

9) Acoperișul. Pentru asigurarea unui trai cât mai îndelungat al șarpantei de lemn și acoperișului este respirat necesar să se deschidă în acoperiș mai multe lucrări judiciuș dispuse care să asigure o continuă ventilație a aerului.

10) Ferestrele. Se vor alege bucățile cele mai bine conservate din vechile vitralii albe cu traseu exagonal care sunt actualmente depozitate în podul construcției vecine și se vor orișdăi în cele mai bune condițiuni în începerea din dreapta intrării în Biserici, unde se află arhiva, pentru a fi pistrute. De îndată ce vor fi fondurile necesare se vor reface toate ferestrele Bisericii după acest model vechi care dă o evidentă gresală au fost îndepărtat, întăbriindu-se și bucățile vechi în măsură în care se va putea. Geamul ce se va întăbri nu se va fi colorat. Armatura se va astfel studiată ca să intereseze bine marea suprafață a vitraliilor, după un proiect care se va trimite spre aprobare.

11) În interiorul Bisericii se vor menține ferestrele și aduce aici o modificare și restaurându-se după cum se arată mai jos, următoarele:

Pardoseala din lespezi de Kelheim. În cazul când se întâmpină dificultăți cu găsirea lespezilor pentru diferite completări, atunci se vor înlocui - numai în caz de absolută necesitate - cu lespezi din piatră cât mai similară. În cazul când se diferentiază prea mult prin culoare sau structură lespezile noi se vor așeza în locuri ascunse sau sub strom, de unde se vor lua lespezi bune pentru înlocuirea celor stricate.

12) Trupeli de marmori și cadrele de marmori de la usile Bisericii

13) Ușile monumentale de lemn și sticlă și de metal

4 curati reparandu. si in locurile unde erit necesar se vor strica
firile si se aduce nise nise o modificare.

14) Scari de lemn de stjer cu rampe de fier ce merge
la capet (cor) care se va intuturie si restaura cu mai sus.

15) Mobilierul. Stranile cu intarsii se vor restaura com-
pletandu. si lipsurile, facandu. si din nou ornamentele
care lipsesc cum sunt denticulile sau acele de la stranile
principale de lăngă altar si la cele Episcopale, si inde-
partandu. si etichetile cu numele credinciosilor care
se pot insurupa intr' un loc mai ascuns de exemplu
sub tablă de jos.

16) De asemenea se vor restaura cu o deosebita grija
lăda breslelor conservate în ahiră și chivotul și table-
tul de argint conservate în interesanta proscomidie a
altarului. În cazul când în localitate nu se găsesc meșteri
pricepuți care să poată duce la bun sfârșit aceste lu-
crări, fiind a aduce aici o schimbare obiectelor Parohiei
se va adresa Comisiunii Monumentelor Istorie care
va trimite meșteri Atelierei la filia locală, Pa-
rohie având plăti deplasarea, de urne și materialele
necesare restaurării, manopere fiind gratuite.

17) Se vor scoate din Biserici cuerele și icoanele urâte
realizate prin procedeul tipografic al cromolitografiei.

18) Instalarea electricii se va face după un deviz și un
proiect detaliat ce se va trimite spre aprobare și care vor
trebui să îndeplinească următoarele condițiuni:

a) Pe filoda Monumentului nu se vor esca izolatori. Pentru
acest scop firele electrice se vor opri la un stâlp așezat într'un
loc judicios și la o depurtare cât mai mare de Biserici. De
aici firele vor fi trecute în Biserici prin cablu subteran.

b) Tabloul de distribuție se va așeza pe de o parte în locul
cel mai potrivit pentru facilitatea manipulării dar în
acelaș timp într'un loc cu totul ascuns astfel ca să nu strică
ansamblul.

c) Traseul firelor se va alege astfel ca să nu întâlnească de
loc peretii pe care se găsesc zugrăvelile vechi care trebuie
păstrate și care se vor enumera mai jos. Traseul va merge
pe peretii și căror zugrăveli se va evita și unde firele vor fi îngropate
în tencuială în tuburile obținute. În cazul când în mod
imperios firele vor trece în dreptul zugrăvelilor vechi, în acele
locuri firele nu se vor îngropa, vor urma conturul cadrelor
despartitoare ale scenei zugrăvite și vor fi în tub de plumb
kulo și am puncte cu agrafe fixe și strică de loc zugrăvelile.
2022-2023

numai în locurile tradiționale fără a se abuze de reproducere, de lămpi moderne sau alte efecte luminoase spectaculoase străine de tradiția ortodoxă.

19) Din actualele zugrăviri în frescă, în ului, sau în alte procedee se vor păstra consolidându-se și curățându-se fără a se aduce completări sau retușuri.

a) Zugrăvirile de pe timpanurile exterioare, usilor de intrare.

b) Toate zugrăvirile de pe catapetesma de grad, atât cele de pe partea est (spre altar) cât și cele de pe partea vest (spre Biserici) cuprins zugrăvirile de pe usi, care se vor consolida. Micile fisuri ce se observă pe litur este și vor repun numai dacă prin acestea nu se strică zugrăvirile, care sunt cele mai vechi din Biserici.

c) Toate zugrăvirile și ciubucile în relief din Altarul Bisericii, care se vor consolida și curăți fără adosuri, completări sau retușuri.

d) Zugrăvirile de pe peretele vest al Bisericii, în cafas (cor) care reprezintă pe donatorul Ierap Iorga și pe bunul simțitean împreună cu toate ciubucile care sunt în stăru în aceste parti a Bisericii.

20) În corpul Bisericii pe pereti și pe bolți (unde zugrăvirile vechi sunt cu totul stricate și nu mai pot fi restaurate) se va proceda la repierarea lor după cum urmează:

a) partea inferioară a peretilor, (de la strane în sus și de la porțile, acolo unde nu sunt strane) pilastrii dintr-o fereastră și glăsurile lor precum și cornisa principală (adică toate porțiunile care în devizul trimis de la whie era prevăzute cu marmori artificială) se vor executa din plăci subțiri de diferite marmore și petru din carierele românești, armonizate ca culorile după un proiect ce se va trimite spre aprobare.

b) Balustradul propus de la whie în dreptul ferestrelor nu se vor executa, glăsurile ferestrelor putându-se decora în desigur în plăci de marmură și curățate ușor de praful ce se depune pe aceste suprafețe.

c) reproducându-se întocmai treseul zugrăvirilor actuale se vor executa în stuc întărit cu verigile de fier sau arbitz numai profilele decorative, care se vor copia după cele existente în altar.

d) câmpurile dintre aceste panouri vor rămâne complete, fără nici un fel de tencuială, cărămida fiind bine curățată inclusiv rosturile pe o adâncime de 1 cm 1/2 cu coarbă de fier. Pe aceste panouri tencuiale nu se va face decât tencuială și numai în momentul executării zugrăvirilor în

6. frescă de pe aceste panouri.

c) zugrăvile în frescă vor reproduce în totul scenele care se mai întrevăd încă în panourile existente. Pentru acest scop înainte de a se face orice lucrare la zidurile zugrăvite (curăţare, instalaţii electrice, datul jos al tencuielilor etc) pictorul care va face lucrarea este obligat să copieze întocmai toate contururile şi detaliile care se mai pot păzi pentru a-i servi la refacerea panourilor. Fresca va fi executată pe mortar de var gus de cea mai bună calitate, stăruş mai de mult, amestecat cu nisip aspru şi cu călţi, dar absolut fără nici un amestec de ciment (care albeşte culorile prin eflorescenţe) sau de gips (care crapă sau se umflă). Lucrarea se va angaja cu toate formule legale, şi va fi executată de un pictor autorizat de Ministerul Culturii şi Artelor după caietul de sarcini aici alăturat.

Arhitect
Gheorghe Gheorghiu.

Lugoj 25 Iulie 1937. —

Proserpin G. bot.

Lugoj 1939

Proserpin 4817 c. g. bot. Proserpin
Proserpin

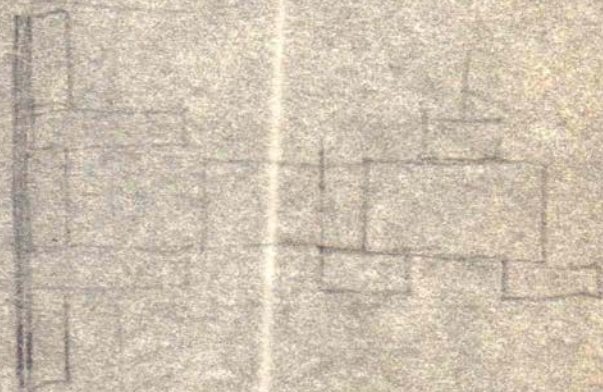
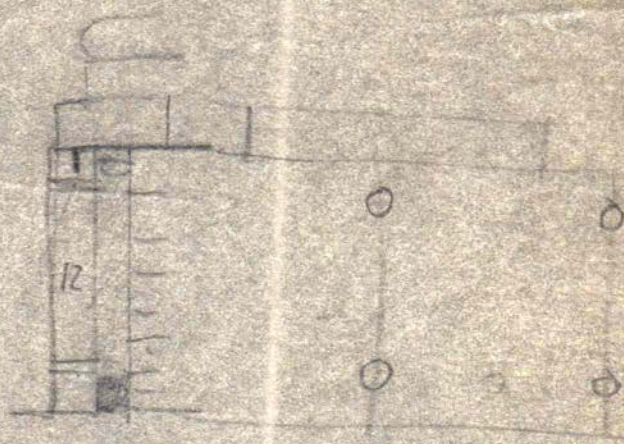
Harva 1839-1840
(Gherdanovici?)

Iconostase cu usile n. Iosia Arma
Giacovici 1819

Usile împănate 1870. n.

Tramul n. Ori Arma în interior

Pictura g. bot. în interiorul pădurii
le Cornici și pe spatele iconostasei
lui - 1766 Episcopul Gheorghe

Lupoz

1) Reparați instalațiile
cu mizeria electrică în
cârmă.

2) Reparați Pichetăria lui Popescu
la usile împănate la laterale.

3) Icoana. (Reparați dușul în
sau la unitățile de ar-
gint.

4) Balustradele? ^{sunt}

5) Soneturi o reparație înalte
prin intermediul în profunzime.

Prilez și glorie pentru

Artorul în profunzime

Mentore și scrie și stă
cu război și pe.

Lugoj
1989

Electricitatea în profunzime.

Sau și în celelalte în și București
seminar.

Parabole și Kelheim -

după

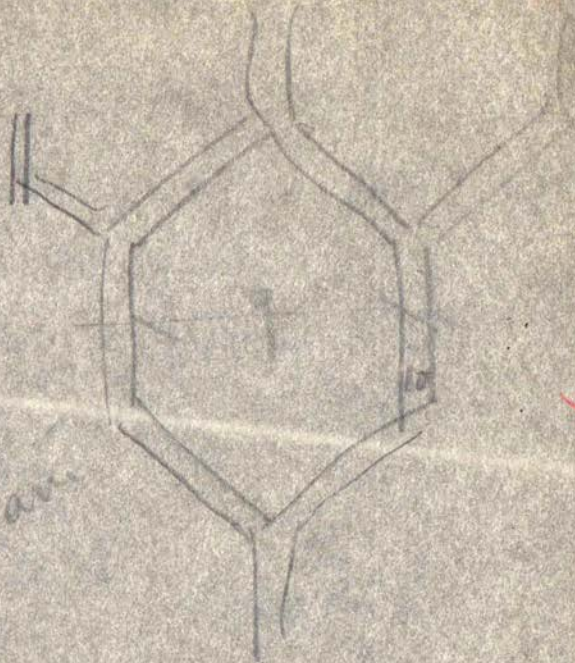
Lata fortilor de apart

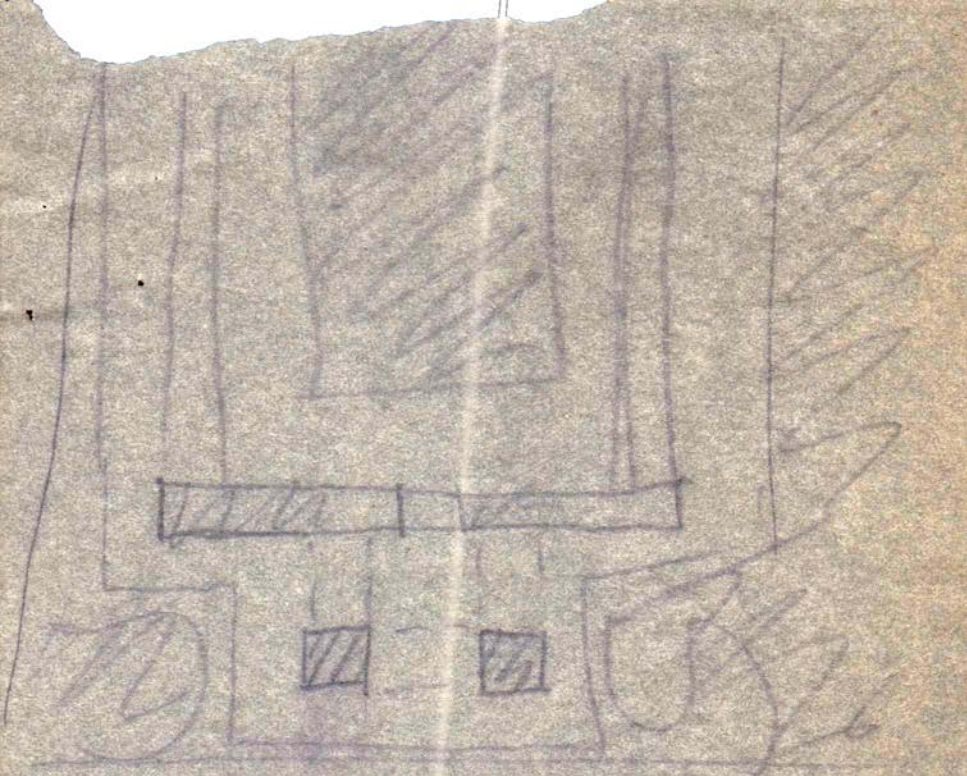
2034 am

Lugoj. 1939

Plumbul prestelor demontale

Lugoj

Lugo 1939

Lugo

Stranile cu ^{denumiri de comitate} denumiri de comitate
indisputabile si pline de nume
care au putut fi scrise sub de ble
curele de ~~denumiri~~ ^{numere} de no.

Indisputabile chromo litografie
Pardochi si mentinut a marinar
anul (li faza) in lesperi spanie
in la alina. altimi Pardochi

ferme de clama de la cor si
usile de stupa de curat.

Cropetand de la catapetogme

Complectura romana de la
stranile episcopale si prin cupla

Itac de la acti si la cor.

Lugoj 1939

Prinse propunerea de a pune al Logji.

nr 496
cu 39

Pea Spintile Domnului Gyseng!
Marele Părinte a lumii Lăsa Istorie - Lectia Dăru!

În anul 1938 s-a prezentat, din interesul Părintelui Lăsa și
a Părintelui parțial al. m. al Logji, al. arhitect Alexandru Loga de
aici, personal, al. S. Lăsa din Timișoara, în cauze restaurării în Lăsa
a Sf. moarte Lăsa.

Neprimind nici un răspuns la rugarea noastră din anul trecut, la îndemnul
Pea Spintii noastre, înțelegem pe auzul domnului arhitect a planurilor, ca să se sar-
cine, în Lăsa Lăsa - de la Sf. moarte pentru restaurarea Sf. Lăsa. din Logji.
Vă rugăm repetat, Pea Spintile Părinte, să se înțelegă și la Lăsa, și
dacă se află în Lăsa, să se înțelegă, pentru înțelegerea pre-
tărilor acestor Lăsa, care Logji de tine dăru să se vada cu Lăsa, a
o deservă arhitect și Lăsa Lăsa.

În Lăsa Lăsa Lăsa Lăsa, Lăsa

Logji la 5 Mai 1939
Al Pea Spintii noastre

Pea Spintii Lăsa

Părintele Gyseng S. Vănu Lăsa

Părintele al Părintelui Lăsa Lăsa Lăsa - Lăsa

Lăsa

cu Lăsa Lăsa:

Lăsa Lăsa
Lăsa Lăsa

Ans: Apr 939 16

Hasily

10 April

N°. 2878. G. 1889.

422/939

V. 123 - 933

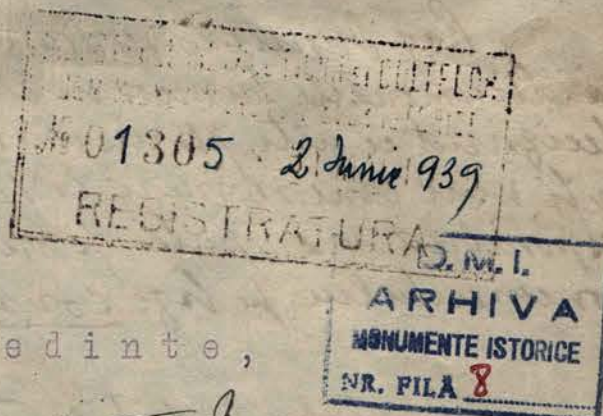
8-6-939

Consiliul eparhiei ort. române a Caransebeșului

Nr. 2878 E

1939

587/5/vi 939

2 VI 939
La Serv. tehnic
1 Brutu
7/vi/939

Domnule Președinte,

Referatul pe contra pagini *Arhivat*

Avem onoare a Vă înainta- în original- raportul Oficiului nostru protopresbiteral al Lugojului în cauza renovării bisericii noastre ort.rom. din Logoj, împreună cu următoarele anexe:

a/ Un memoriu asupra lucrărilor de executat

b/ Date măsurătoare și deviz

c/ Gaet de sarcini și

d/ 2 schițe ale bisericii, toate în dublu exemplar, cu rugămintea de a le examina și a ne restitui câte un exemplar aprobat.-

Primiți, Vă rugăm, Domnule Președinte, asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.-

Caransebeș, la 25 Mai 1939.-

Episcopul:

Clasat

Consilier referent:

5 Iunie 1939

*In devizul lucrărilor de -
tencuire a boltilor. Art I se
prevede tencuiala de gips si
var. Trebuie inselaturat cu deza-
varuire gipsul care este foarte
dăunător picturii dacă lime în-
treg se va face pictura noua
De această lucrare
Comisiuni a Monumentelor Istorice*

în

București

Reperat

Rog Onorata Comisiune să bine-vădăască și decide dacă socotește că documentele trimise sunt suficiente pentru a lua o hotărâre, decidând ce alte planuri și să mai clară, sau dacă socotește că ar fi mai bine să merg la fața locului spre a vedea dacă suma disponibilă n'ar putea fi îmbunătățită pentru înfrumusețarea monumentului pe laze constructive și de decorativitate aplicată.

Proiectul este destul de corect dar fără a cunoaște detaliile de execuție și coloritul este greu a se prevedea efectul ce se va obține

Procedul a bozei pe pastisere : se procedeaza in felul ce se va obtine
s'a fi facut la timp daca se fi fost bari; pastisierul daca nu este
facut ca foarte mult spirit poate deveni dezastruosi.

Schimbări de adus în devizul furnis opre aprobare:

Cap. 1. În panourile unde se prinde zugrăveală în pesci
tencuierii pe robizi nu se va face de cât simultan cu zugrăvirea
pentru a unezala din toate structurile de tencuială și asigura
o cât mai bună execuție. Nu se admite să se facă întâi gun-
dul și după mai multă vreme structul pe care se va zugrăvi.

În cazul când zugrăvile nu se vor face în pesu și poate
ten cui de le în ceput, năsi orb nici un motiv nu se va pune
ciment sau ghips în mortar. Mortarul va fi de un gris stins de
multă vreme, cu nisip foarte fin, cantul în cânt și se va drăscu
foarte fin.

Cap 3 Sunt de piere, pentru o ilustrare falsă, și nu se face
cheltuieli unui material veritabil și se execută în
material de înlocuire, făcându-se o economie importantă

~~Artist~~
Gorilevorn

~~19/XII/939~~
~~Refusat~~

10 JUN. 1939

10 JUN. 1939
La Subcomisaria Técnica
V. Gortázar

Se aprobă mergerea lui arh^d Jofu
H. Teodorescu la fata locului pentru
studierea certiniei.

John T. Adams

P. F. Helms
19. VI / 1939

*Centru deosebit - 1 exemplar la Titlul
parohial*

DEVIZ DESCRIPTIV

al

Lucrărilor de restaurare și întreținere la biserica ortodoxă română
din Lugoj

1.- În baza celor arătate mai jos, în ordine urgentă și a posibilităților materiale se vor întocmi treptat devize estimative detaliate însoțite de planurile necesare și de analiza prețurilor unitare ce se vor trimite înainte de a se angaja lucrările spre aprobarea Comisiunii Monumentelor Istorice. Devizele, vor fi, bine înțelese întocmite de un architect din corpul arhitecților, iar lucrările se vor angaja repetându-se toate formele legale și dispozițiunile în vigoare.

C l o p o t n i ț a

fostei Biserici Sfântul Nicolae

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE

2.- Monumentul se va păstra restaurându-se după indicațiunile ~~aduse~~ mai jos, fără a se aduce nicio schimbare formelor actuale și aducându-i-se următoarele îmbunătățiri:

3.- Îndepărtarea gardului de lemn de pe latura vest a monumentului, degajarea celorlalte laturi după un plan de sistematizare care va lega acest monument de curtea Bisericii permițând de a fi ușor vizitat.

4.- Desfacerea zidăriei de umplutură ale arcadelor din partea inferioară a clopotniței, pentru a le reda forma primitivă, cuprins completarea tencuelilor, racordate perfect cu cele existente.

5.- Se vor face săpăturile necesare pentru a se găsi cu exactitate traseul bisericii dărâmate, descoperindu-se vechiile fundații.

a) Dacă aceste fundații se găsesc la o mică adâncime se va face un zid de piatră neregulată cu mortar de ciment până la înălțimea unei ~~trei~~ ~~șase~~ ~~zece~~ bănci (40-50 cm.) și pe toată lățimea zidurilor dărâmate ale bisericii astfel ca să se pună la iveală pentru vizitatori forma și mărirea primei Biserici. În partea de sus se va face o copertină de lespezi de piatră cât mai mari sau tot din piatră neregulată cu o ușoară pantă de scurgere. În orice caz nu se va face o copertină de material artificial (ciment). Zidăria va rămâne aparentă și se va rostui cu mortar de ciment. Rosturile vor fi pline, nefuguite și nu vor trece peste marginile neregulate ale petrelor.

b) Dacă nivelul fundațiilor este foarte jos și numai dacă Parohia nu are sumele necesare pentru a face lucrarea descrisă mai sus, din cauza prea marelui cubaj de zidărie, atunci se va face la nivelul terenului un simplu trotuar de piatră neregulată așezat pe un strat de nisip de 15 cm. grosime sau pe un strat de beton de 10 cm. grosime cu 200 Kg. ciment la 0,800 m.c. pietriș și 0,400 m.c. nisip care să însemne planul bisericii dărâmate. Rosturile pietrelor ~~crăsmăse~~ trotuarului se vor face ca mai sus.

c) Locul Sfintei Mese se va însemna cu o cruce a cărei planuri se vor trimite spre aprobare. Piatra ce se va întrebuița va fi compactă și negelivă

6.- În jurul zidului de mai sus se va face o alee de pietriș de 0,60-1,00 m. atât spre interior cât și spre exterior și pajiște verde de gazon după un plan de detaliu, ce se va trimite spre aprobare și în care va fi prevăzută și canalizarea (sau cel puțin un puț absorbant) pentru colectarea apelor ce s'ar putea strânge în interiorul zidului perimetral al navei bisericii dispărute.

7.- Arhitectura clopotniței se va restaura și întreține după cum urmează:

a) învelitoarea se va menține în forma actuală cu posibilitatea dacă se va dispune de fonduri ca să se înlocuiască tabla actuală - când se va strica - cu tablă de aramă.

b) Tencuelile se vor completa în locurile unde se va burduși sau se va strica, curățindu-se rosturile pe o adâncime de 2 cm cu scoaba de fier, înlocuindu-se cărămizile putred cu altele noi și refăcându-se tencuelile din pu cu mortar de var gras amestecat cu nisip aspru și cu un adaos de ciment amestecat cu praf de culoare în tonul tencuelilor vechi cu care vor trebui să se racordeze perfect, fără a se mai vârui pentru a nu șterge de pe monumentul vechi urmele timpului.

c) vopsitul în ulei al pietrelor sculptate din mijlocul fațadei nu se va mai improspăta ci se va lăsa să se șteargă de vreme.

d) soclul monumentului se poate îmbrăca în lespezi mari de piatră de carieră, respectându-se întocmai profilul actual, de tipul pitrei de Măgura Jud. Buzău, care are proprietatea de a lăsa să treacă în afară umezeala

care se ridică din pământ prin corpul zidăriei fără însă a fi gelivă.

Intr'un cuvânt se vor face acestui monument toate lucrările necesare de conservare și punere în valoare pentru a se păstra în condiții cât mai bune și mai artistice această mărturie a trecutului, fără a li se mai aduce nicio schimbare.

B i s e r i c a

=====

8.- Socul actual fiind alcătuit dintr'o pătură groasă de mortar de ciment împiedică esirea în afară a umezelii care prin capilaritate se ridică în zidurile vechi ale monumentului din pământ. Aceasta se va ridica în sus pătând tencuelile deasupra soclului și întreținând o umezeală constantă în interiorul zidăriei a cărei cărămizi se vor putrezi compromițând trăinicia monumentului. În cazul când se constată o perfectă uscăciune a zidurilor nu se va face nicio lucrare. În cazul contrar, când vor apare pete de umezeală fie în partea de jos a tencuelilor, se vor da jos toată tencuiala de ciment a soclului până la cărămidă lăsându-se în timpul călduros al verii ca să se svante toată umezeala. Dacă nu sunt fonduri disponibile se vor înlocui cărămizile ce eventual se vor găsi putrede cu altele noi și se va tencui după se vor fi curățit rosturile dintre cărămizi cu scoaba de fer pe o adâncime de 2 cm. - cu mortar de var - fără niciun amestec de ciment, reparandu-se în fiecare an. Dacă sunt fonduri necesare se va reface soclul cu profilul actual din lespezi mari de piatră de carieră similară cu cea de Măgura (Buzău) având proprietatea rătată mai sus la cap. 7 aliniatul d. Plăcile se vor lăsa prinde cu mortar de ciment numai jos și sus. La mijloc se va lăsa un spațiu liber pentru ventilație iar lespezile de piatră vor avea găuri din loc în loc. Dacă se vor întrebuința scoabe, acestea nu vor fi de fer a cărui ruginire aduce plesnirea, pietrei ci exclusiv de bronz.

9.- Acoperișul Pentru asigurarea unui trai cât mai îndelungat al șarpanbei de lemn a acoperișului este neapărat necesară să se deschidă în acoperiș mai multe lucrări judicios dispuse cari să asigure o continuă ventilație a aerului.

10.- Ferestrele Se vor alege bucățile cele mai bine conservate din vechile vitrouri albe cu traseuri exagonal cari sunt actualmente depozitate în podul construcției vecine și se vor orândui în cele mai bune condițiuni în încăperea din dreapta intrării în Biserică, unde se află arhiva, pentru a fi păstrate. De îndată ce vor fi fondurile necesare se vor reface toate ferestrele Bisericii după acest model vechi care dintr'o evidență greșală au fost îndepărtat, întrebuințându-se, și bucățile vechi în măsura în care se va putea. Geamul ce se va întrebuința nu va fi colorat. Armătura va fi astfel studiată ca să întărească bine marea suprafață a vitroului, după un proiect care se va trimite spre aprobare.

11.- În interiorul Bisericii se vor menține fără a li se aduce nici o modificare și restaurându-se după cum se va arăta mai jos, următoarele:
Pardoseala din lespezi de Kelheim. În cazul când se întâmplă dificultăți cu gădirea lespezilor pentru diferite completări, atunci se va înlocui - numai în caz de absolută necesitate - cu lespezi dintr'o piatră cât mai similară. În cazul când se diferențiază prea mult prin culoare sau structură lespezile noi se vor așeza în locuri ascunse sau sub strane, de unde se vor lua lespezi bune pentru înlocuirea celor stricate.

12.- Treptele de marmoră și cadrele de marmoră dela ușile Bisericii.

13.- Ușile monumentale de lemn de stejar și de metal cari se vor curăți reparandu-se în locurile unde eventual se vor strica fără a li se aduce însă vreo modificare.

14.- Scara de lemn de stejar cu rampă de ~~lemn~~ fer ce merge la cafas care se vor întreține și restaura ca mai sus.

15.- Mobilierul Stranele cu intarsii se vor restaura completându-se lipsurile făcându-se din nou ornamentele care lipsesc cum sunt denticulele sau acele dela stranele principale de lângă altar și la cele Episcopale, și îndepărtându-se etichetele cu numele credincioșilor care se pot înșuruba într'un loc mai ascuns de ex. sub tabla de jos.

16.- Deasemenea se vor restaura cu o deosebită grijă lada breslelor conservată în arhivă și chivotul și talerul de argint conservate în ineta santa proscomidie a altarului. În cazul când în localitate nu se gă

meșteri pricepuți care să poată duce la bun sfârșit aceste lucrări, fără a aduce nicio schimbare obiectelor, Parohia se va adresa Comisiunii Mon. Ist. care va trimite meșterii atelierului la fața locului, Parohia având a plăti deplasarea, diurna și materialele necesare restaurării, repararea fiind gratuită.

NR. FILA 10

17.- Se vor scoate din biserică cuerele și icoanele urâte realizate prin procedeul tipografiei al cromolitografiei.

18.- Instalația electrică se va face după un dăviz și un proiect detaliat ce se vor trimite spre aprobare și care va trebui să îndeplinească următoarele condițiuni:

a) Pe fațada monumentului nu se vor așeza izolatori. Pentru acest scop firele electrice se vor opri la un anumit stâlp așezat într'un loc judicios și la o depărtare cât mai mare de Biserică. De aci firele vor fi trecute în Biserică prin cablu subteran.

b) Tabloul de distribuția va fi așezat pe de o parte în locul cel mai potrivit pentru facilitarea manipulării dar în același timp într'un loc cu totul ascuns astfel ca să nu strice ansamblul.

c) Traseul firelor va fi ales astfel ca să nu întâlnească de loc pe reții pe care se găsesc zugrăvelile vechi care trebuiesc păstrate și care sâ vor enumera mai jos. Traseul va merge pe perății a căror zugrăveli se refac și unde firele vor fi îngropate în tencuială în tuburile obișnuite. În cazul când în mod imperios firile vor trece în dreptul zugrăvelilor vechi, în acele locuri firile nu se vor îngropa, vor urma conturul cadrelor despărțitoare ale scenelor zugrăvite și vor fi în tub de plumb. Kuloce se va prinde în agrafe fără a se strica de loc zugrăvelile.

d) Becurile electrice- în formă de lămpi- vor fi așezate numai la candelabre și în locurile ~~lor~~ tradiționale fără a se abuza de reflectoare, de lămpi moderne sau alte efecte luminoase spectaculoase străină de tradiția ortodoxă.

19.- Din actualele zugrăveli în frescă, în ulei, sau în alte procedee ce se vor păstra consolidându-se și curățindu-se fără însă a li se aduce completări sau retușări, următoarele:

a) Zugrăvelile de pe timpanurile exterioare, de asupra ușilor de intrare.

b) Toate zugrăvelile de pe catepeteasma de zid, atât cele de pe partea est, (spre altar) cât și cele de pe partea vest (spre Biserică) cuprins zugrăvelile de pe uși care se vor consolida. Micile fisuri ce se observă pe latură est se vor repara numai dacă prin aceasta nu se strică zugrăvelile, care sunt cele mai vechi din biserică.

c) Toate zugrăvelile și ciubucile în relief din altarul Bisericii, care se vor consolida și curăța fără adaosuri, completări sau retușări.

d) Zugrăvelile de pe peretele vest al bisericii în cafas (cor) care reprezintă pe donatorul Ianoș Iorga și pe bunul samaritean, împreună cu toate ciubucile care sunt în stare bună în această parte a Bisericii.

20.- În coprul Bisericii pe pereți și pe bolți (unde zugrăvelile vechi sunt cu totul stricate și nu mai pot fi restaurate) se va proceda la refacerea lor după cum urmează:

a) partea inferioară a pereților, (dela strane în sus și dela pardo-seală, acolo unde nu sunt strane) pilaștrii dintre ferestre și glafurile lor precum și cornișa principală (adică toată porțiunea care în dăvizul trimis de Parohie era prevăzută cu marmoră artificială) se vor executa din poacaj subțire de diferite marmore și pietre din carierele românești, armonizate ca culoare după un proiect ce se va trimite spre aprobare.

b) balustradele propuse de parohi în dreptul ferestrelor nu se vor executa, glafurile ferestrelor putându-se decora îndeajuns cu placaj de marmură și curăți ușor de praful ce se depune pe aceste suprafețe.

c) reproducându-se întocmai traseul zugrăvelilor actuale se vor executa în stuc întărit cu vergele de fier sau rabinz numai profilele decorative, care se vor copia după cele existente în Altar.

d) câmpurile dintre aceste panouri vor rămâne complet goale, fără niciun fel de tencuială, cărămida fiind bine curățită inclusiv rosturile pe o adâncime de 1 cm. cu scoaba de fier. Pe aceste panouri tencuiala nu se va face decât treptat și numai în momentul executării zugrăvelilor în frescă de pe aceste panouri.

e) zugrăvelile în frescă vor reproduce în totul scenele care se mai văd încă în panourile existente. Pentru acest scop, înainte de a se face o lucrare la zidurile zugrăvite (curățire, instalație electrică, datul jos al tencuelilor etc.) pictorul care va face lucrarea este obligat a co- întocmai toate conturile și coloritul care se mai pot preciza pentru a-i servi la refacerea panourilor. Fresca va fi executată pe mortar de var gra- de cea mai bună calitate, stins mai demult, amestecat cu nisip aspru și cu câlți, dar absolut fără niciun amestec de ciment (care albește culorile prin eflorescență) sau de gips (care crapă sau se umflă). Lucrarea se va angaja cu toate formele legale, se va executa de un pictor autorizat de Ministerul Cultelor și Artelor, după caetul de sarcini aci alăturat.

ARHITECT,
(ss) Horia Teodoru.

Ne-am oprit asupra executării în stucco lustru nu numai pentru admirabilul efect decorativ ci și pentru a fi în nota epocii și a stilului. Cum în toate Bisericele din această epocă stucco lustru și-a găsit aplicarea incontestabilă că întrucât mijloacele le-ar fi permis străbunii noștri nu s-ar fi mulțumit cu imitația primitiv zugrăvită a marmorei.-

La ferestre este prevăzută o balustradă de marmură. Scopul acestei balustrade nelipsită în arhitectura barocă este dublu. Mai întâi îmbogățește corvârșitor subliniind arhitectura interiorului și apoi maschează panta mare a solbancului dela ferestre, care pantă este pururea încărcată cu praf și decorativ face imposibilă orice armonie neputând a fi utilizată decorativ.-

Forma balustrelor și a liselor este cea stilizată de Fischer von Erlach fiind care ar fi autorul planurilor Sf. Biserici.-

.....*Lugoj*..... la *Y. V.*.....1939.-

.....*arhitect V. J. J.*.....

Antemăsurătoare și deviz

pentru executarea lucrărilor de refacerea interiorului Sf. Biserici
ort. române din L u g o j .*

1. Căptușirea bolților cu rabitz. Lucrarea se va executa astfel că se va bate tencuiala veche și afumată, zidăria de cărămidă se va curăți perfect, rosturile vor fi curățite. Peste bolțile astfel curățite se va fixa scheletul de fer al bolților de rabitz și anume vergele de fer de 6 1/2 Ø în patrute de 30/30 cm. Acest gratar va fi prins cu scoabe speciale de 10-15 cm. lungime. Se va coase cu sârmă zincată apoi pânza de sârmă pentru rabitz cu ochi de 2/2 1/2 cm. Urmăază apoi tencuirea cu gips și var apoi scliviseala cu gips curat.-

La m. patrat de tencuială intră și toate profilele toate ornamentele incluziv capitele, rozete, cu un cuvânt toată ornamentația plastică conform desenului dat. Lucrarea gata pentru pictură./desenele de detaliu ale ornamentelor vor fi în prealabil aprobate de comisia tehnică a Sf. Biserici

m.p. 621,36 á 950 Lei =

540.292.-

2. Lucrări de stucco lustro la lizeul între ferestre, și cornișa principală. Lucrarea se va executa astfel că se va bate tencuiala veche se va curăți și ajusta zidăria, apoi se va pune un strat de tencuială de bază din mortar cu 5 kgr. ciment la m.p. Suprafețele vor fi apoi imbrăcate în marmoră artificială conform culorilor și modelelor prealabil aprobate de către comisia tehnică a Sf. Biserici. Suprafețele slefuite cu luciu

perfect, până nu se mai cunoaște nici o porositate. Profilul cornișei principale delafriz în sus se va deseebti desfășurat.

m.p. 114,80 á 1664 = 191.026.-

3. Balustrada din ferestre. Se vor executa în stucco lustro conform desenului cu 6 balustre un stâlp mijlociu, doi de perete și lisă în diferite culori și cu întârzia conform desenului colorat în prealabil prezentat și aprobat de comisia tehnică a Sf.Biserici. Execuție deosebit de îngrijită, totul montat gata. 8 x 16250 =

130.000.-

Total general Lei 861.318.-

Alternativa la poz. 3. Balustrada va fi executată din marmoră veritabilă astfel că balustrele vor fi de o culoare iar stâlpul de mijloc și cei dela pereți cu lisele de altă culoare. Totul slefuit perfect și așezat gata. Execuția conform desenului de detaliu în prealabil aprobat de către comisia tehnică a Sf.Biserici.-

manopera	8 x 26000 =	188.000.-
materialul	8 x 10000 =	80.000.-

		268.000.-

I. Lucrarea fără balustradă de marmoră ci în stucco lustro =	Lei	861.318.-
II. Lucrarea cu balustradă de marmoră	Lei	999.318.-

Luga.....la 4.1.1939.-

.....arhitect H. Popa.....

Caiet de sarcini.-

Ținându-se seama de împrejurarea că lucrarea de refacere a interiorului Sft. biserici este o lucrare de mare răspundere tehnică și angajează o deosebită pregătire artistică, la licitație se vor admite exclusiv arhitecți membrii ai Corpului Arhitecților. Comitetul își rezervă dreptul de a însărcina cu executarea lucrării pe concurentul în care va avea mai mare încredere din toate punctele de vedere.-

Ofertanții vor trebui să fie români ortodoksi.-

Lucrarea se va executa astfel încât serviciul divin să nu fie stingherit. Se va construi schelă perfect închisă și se va griji ca praful și murdăria să nu străbată în Sf. Biserică, mutându-se schela din porțiune în porțiune pe măsură ce înaintează lucrarea.-

Garanția de licitație va fi de 5% în rentă de Stat sau numerar. Această garanție întregită la 10% va rămâne un an drept garanție de întreținere, până după recepția definitivă.-

Flata se va face din două în două săptămâni pe măsură ce înaintează lucrarea și în baza situației verificate de arhitectul controlor al Sf. Biserici.-

Prețurile unitare contractate nu pot fi sub nici un caz schimbate, iar pentru lucrări în plus, dacă s-ar ivi, prețurile vor fi în prealabil prezentate de antreprenor și aprobate de Consiliul Parohial.-

Lucrările se încep imediat după aprobarea lor și se vor termina în timp de șase luni.-

.....Lugoj.....la Y. V.1939.-

.....arhitect H. H. H.

Temă № 94/941

Carta Ortodoxă Română din

Lugoj cu Temă № 3262

Carta de Lăcămăș și Repertoriu

Michael — 2 Temă № 3262

La directia Atelor.

~~48-8~~
8-8-1941

Domnului Arhitect Sef
I.L. Atabasescu
Craiova.-

18 AUG. 1941

1612

DELEGATIE

Sunteți delegat a cerceta biserica ort.
română din Lugoj și a ni referi asupra lucrărilor
cerute de parohie în alăturata cerere, ce vi
se trimite în original.-

Președinte,

ss. G. Antonescu

Secretar-Director

ss. Victor Brădulescu

8-8-1940

Domnului Ministru al Educației
Naționale, Cultelor și Artelor
Direcțiunea Artelor

24 JAN 1941

94

Domnule Ministru,

Avem onoare a înainta alăturat în original
raportul Nr.31/1941 al parohiei bisericii române
ordodoxe din Lugoj, cu referatele d-lor pictori
I. Mihail și A. Verona, caetul de sarcini și
referatul Nr.3262/1939 întocmite de de dl. I.
Mihail, pictorul Comisiunii, privitoare la pic-
tarea acestei biserici, rugându-vă să binevoiți
a dispune cele legale.

Binevoiți a primi vă rugăm, Domnule Ministru
asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Președinte,

(m) G. Antonescu

Secretarul Comisiunii,

(m) I. Brătulescu

ROMANIA

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
DIRECȚIA ARTELOR

Nr.

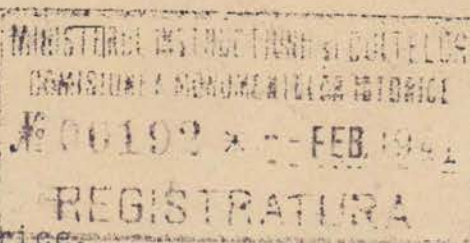
Adresa poștală:
Str. General Berthelot, 26, s. II

Telefon: 4.36.00

Domniei Sale

Domnului Președinte al

Comisiei Monumentelor Istorice.

No. 3.718/1941.

- 5 II. 1941

Dosarul și Nr. dv.

Data dv.

Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

Privește:

*5. II 1941.
Se ia act
v. grătul*

Domnule Președinte,

Răspunzând adresei Domniei Voastre cu No. 94 a.c., referitor la pictarea bisericii ortodoxe române din Lugoj, și potrivit încheerii dela 1 Februarie a.c. a Comisiei speciale pentru pictura bisericească, avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul a dat dispoziții pentru instituirea concursului public, conform Regulamentului în vigoare, întrucât costul lucrărilor de pictură dela acea biserică se ridică la suma de 2.200.000 lei.

MINISTRU,

Emmanuel

Director,

P. Lase

Opinie proiectantului arhitect *8-8-940*

7566
ing. H.

TECHNICUL N. 1593/V/940

MINISTERUL INSTRUCTIUNII SI CULTURII
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nr. 00747 * 24 APR 1940
REGISTRATURA

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 20

26. IV 940
Tehnic p. referat
V. Bricu

Comisia Monumentelor Ist. 10
Sediinta dela 10 Aprilie 1941
Membri: Comisia la Comitetul Istoric

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
TECHNICUL N. 230

Pe refera la avizul D. 75662 delat 12 Februarie c.c., am anuntat la
trairile planurilor, antena-simbolice - derivat si desaierea tehnica a constructiei, ce sunt
si circula in interesul of. usurea lucrului la Luj:

Acum se examina de catre Comisia usurea lucrului, in dubla si de la 30 km.
in c.c. si aplicandu-se de buna, si se incepea cu proiectul, care a fost
4. V. 940.

Referat

Luj: la 15 Aprilie 1940

Lucrurile prezente in
proiectul, derivate si descrierea
trimise sunt conforme cu
aprobarea anterioara a
Comisiei si sunt de
spere ca si pot aproba.

Am putut proiect.

L. H. Chiriac
proiectant arh. p.

Proiectul si derivate fiind
cum succint stabiliti fata de
costul lucrului si de felul ei (lucru de arta) am redactat un
memoriu asupra modului cum urmeaza sa fie completat
pentru a se asigura cat mai bun lucru din punct de
vedere tehnic si artistic, memoriu ce se supune spre aprobare
spre a fi trimis arhitectului si trimis din nou spre aprobare dom-
nului completat el lucrului.

5. VI. 940
La subcomisia tehnica

Arhitect

13. VI. 940 H. Teodorescu

C. H.

Se aproba referatul D. H. Teodorescu cu observ.
ca toleranta la grosimea placajului sa treba stabilita
procentual. Toleranta de 2 c.m. ar putea fi prea mare
la grosime normala a placilor, de 3-4 c.m.

Comisia a Comitetului Istoric

24. VI. 940
H. Teodorescu
V. Bricu

22. VI. 940
Am adus modificarea ceruta,
precizand ca procentul sa
stabil in raport cu dimensiunile
din proiect.

Arhitect
H. Teodorescu

P. Anulez

26. VI. 940
La comisia
V. Bricu

1 gr. intraba St. Teodor
deci se învârt în antel protopop
Nu re tînute

1 JUL. 1940

N° 747

Oficiului Protopresbiterial
ortodox român - Lugoj

La pap. b. c. v. N° 366 din
a. c. avem onoare a vă trimite
alaturatul în curtea introcui
de serviciul nostru tehnic și aporal
de aceasta conștinuă pentru
completarea, terizului, a proiectat
și casetului de sarcini al lu-
crării de refacere în întinsele
luc^{re} (Pis Lugoj, puzându-se
a ni înainta din nou spre
aprobare ~~doar~~ complet
al lucrărilor.

Pr

Dec. Dr. Sc

Se trimite memoriul aprobat de Comitetul
pentru executarea devizului lucrărilor de
restaurare din interiorul bisericii - (n.º 747/940)
ort. rom. Lugoj

Temă № 94/94

la Ortodoxia Română din
lugoj cu Temă № 3262

Carte de Sarcini 3. Repertoriul SE

Michael — 2. Temă № 3262 / 94

La direcția Atelor —

Scrisoare în v. a. Trinității pentru restituația v. r. m. m. g.

MEMORIU

pentru

complectarea devizului de restaurare a interiorului bisericii ortodoxe-române din Lugoj.

I

Descrierea Tehnică

Nici una din lucrările proiectate nu va eși din cadrul devizului descriptiv general aprobat de Comisiunea Monumentelor Istorice.

Lucrările vor fi astfel eșalonate încât să nu se aducă stricăciuni lucrărilor deja efectuate. Astfel instalația electrică de exemplu trebuie revăzută înaintea de a se executa tencuielile exterioare.

Se vor lua măsuri de siguranță pentru ca în timpul lucrărilor să nu se aducă nicio stricăciune vechilor zugrăveli și celorlalte elemente prețioase ale monumentului. Aceste măsuri vor fi enumerate și precizate atât în deviz cât și într-un caet de sarcini cât mai detaliat cuprinzând și penalități pentru cazuri de abatere. Pentru protejere se pot utiliza după caz: paravane de scânduri, rogojini, pânze de sac iar pe pardoseală ipsos, etc. etc.

1) Eventual în căptușeala de scânduri a schelei s'ar putea prevedea suprafețe de geamlac, pentru a putea permite pătrunderea luminei în biserică.

Ar fi bine ca artistul care va fi însărcinat cu executarea zugrăvelilor să cunoască personal starea actuală a monumentului. În cazul când sunt pedici materiale să se ție chiar acum concursul pentru alegerea acestui artist care ar fi cel mai indicat să adune materialul documentar ca unul care va urma să-l întrebuițeze ar putea fi invitați să viziteze monumentul înainte de începerea lucrărilor toți artiștii cari vor fi chemați mai târziu să ia parte la concurs.

II

DEVIZUL

Lucrări pregătitoare.

1. Monumentul fiind spațios, dacă e nevoie se poate mări spațiul de 2 m. în dosul, schelei, pentru a mai ușoară manipulare.

2) Pentru a se evita inutila spargere a plăcilor pardoselei în loc de a se scoate se pot acoperi cu ipsos și scânduri groase, schelea punându-se pe tălpi de reparație. În cazul când totuș se scot plăcile înainte de începerea lucrării se va face un tablou al plăcilor bune astfel ca spargerile survenite în timpul lucrării să cadă în sarcina antreprenorului care le va înlocui pe a sa cheltuială

Lucrări de zidărie

1) Curățirea rosturilor se va face cu scoaba de fer pe o adâncime de 2 cm.

3) Înainte de a se tencui pereții în dosul scaunelor se va observa ca toate cărămizile zidăriei să fie sănătoase adică: nepătrunse de umezeală și se vor înlocui cu cărămizi noi, sonore, de cea mai bună calitate toate cărămizile ce se vor găsi putrezite sau măcinate, așezându-se cu mortar de var gras amestecat cu nisip aspru. În această tencuială se poate amesteca praf de culoare sau cărămidă fărâmată pentru a se obține un ton plăcut și în armonie cu restul monumentului. Nu se va adăuga deloc ciment.

4) Pentru ciubuce se va da șa blonul la, seară de execuție după profilele existente la altar. În aceste tencuieli se poate amesteca călți pentru o mai bună priză. Nisipul va fi aspru de rău. Se va uda abundant zidăria și se va spăla înainte de facerea ciubucelor

Lucrări de petrarie.

Pentru îmbrăcarea pilaștrilor, a pereților dintre ferestre și a glăfului inferior al ferestrelor se va întocmi un proiect de detaliu la seară mare care va arăta: dimensiunile diferitelor plăci, grosimea placajului, modul de tratare al apareiajului mai ales la colțuri, modul de fixare, profilelor agrafelor etc. deoarece prețul lucrării depinde și de condițiile de mai sus.

Pentru cornișa masivă de marmoră de asemenea se va face un proiect de detaliu pentru a se vedea dimensiunile blocurilor din care

să fie cioplite, precum și mărirea cozilor ce se vor prinde în zid pentru o bună construcție. Asemenea și pentru bazele pilaștrilor de lângă iconostas. Pentru aceste lucrări, care nu sunt curente, se va anexa avizului și o analiză a prețurilor.

În deviz se vor trece toate condițiile ce trebuiesc să îndeplinească lucrările cum sunt: dozajul mortarului, materialul și dimensiunile a-grafelor, mărirea maximă care se tolerează pentru rosturi, modul de glăfuire și lustruire a materialului pe fețele văzute și la profile, modul de fixare, calitatea materialelor etc.

Proiectul și devizul vor cuprinde și indicații precise asupra legătur dintre lucrarea nouă și părțile dela altar și dela pronaos care rămân în starea lor actuală. Proiectul va fi complet, arătând și lucrările cari se vor executa ulterior în legătură cu cele ce se execută în prezent. Pentru fixarea coloritului ar fi bine să se prevadă în deviz posibilitatea de a se face mai multe încercări pe suprafețe destul de mari pentru a se putea judeca de efectul ce va produce lucrarea terminată.

Caet de sarcini.

Proiectul și devizul va fi însoțit de un caet de sarcini pe lângă alte clauze generale va cuprinde și indicații precise asupra lucrării de artă ce se cere în sensul celor enumerate mai jos:

Materiale

Toate materialele aprovizionate pentru a fi puse în operă la această lucrare, trebuiesc să fie de cea mai bună calitate și vor fi supuse în prealabil examinării și aprobării arhitectului diriginte. Numai după aceasta se va putea trece la montaj.

2) În cursul lucrării arhitectul diriginte va putea cere antreprizei oridecâte ori va crece necesar, să se prezinte certificate de analize a marmorăi ce urmează a fi pusă în lucrare.

Aceste certificate pot fi cerute în diferite rânduri, chiar pentru acelaș material, însă din transporturi diferite. Certificatele vor fi emise de un laborator oficial de încercări de materiale.

3) Prin aprobarea dată de arhitectul diriginte pentru materiale, antrepriza nu va fi însă în nici un caz, degajată de răspundere pentru calitatea materialelor, sau modul cum acestea sunt puse în lucrare și felu cum se vor ~~comporta~~ comporta.

4) Pentru toate marmorele pentru care concurentul a ofertat, se vor depune mostre odată cu oferta. Pe aceste mostre se va scrie numele firmei respective și ele se vor numerota cu numerotația arătată la articolele respective din devizele dosarului de licitație. Mostrele, vor fi plăci de grosimea placajului respectiv, în mărime de 40 x 40 cm. și având apareiajul tratat identic cu cel oferit.

5) Toate materialele aprovizionate pentru a fi puse în operă vor corespunde întocmai mostrelor depuse odată cu oferta și aprobate de Consiliu Parohial.

6) Se atrage atenția că nu se vor admite plăci cari să aibă fisuri sau alte defecte umplute cu macecă.

7) Marmora va trebui să aibă aceeaș culoare și ton pentru toate elementele, astfel ca paramentul să se prezinte uniform. Deasemenea plăcile nu vor conține pete acri ar prejudicia aspectul paramentului sau cari ar rezulta dintr'o constituție geologică defectuoasă sau având o ma i slabă rezistență decât restul materialului.

GROSIMEA PLACAJULUI, TAIEREA MARMOREI

Tratarea apareiajului

8. Grosimele placajelor vor fi cele arătate în devizale respective.

9. Plăcile se vor tăia cu muchii și perfect rectilinii, așa ca rosturile rezultate să fie minime adică între 1 și 2 milimetri.

10. Fețele văzute nu vor trebui să prezinte niciun defect, spărturi, goluri, pete, urmă de chit sau macecă etc.

Placajul de marmoră va fi glăfuit și perfect lustruit sau cum va crede necesar arhitectul diriginte.

11. Acolo unde pentru profilele cornișei și ale bazelor se vor monta marmore masive, ele vor avea o coadă suficientă pentru o bună prindere după proiect.

Această coadă nu va fi mai mare decât este necesar, ținându-se seamă că orice cantitate care se va găsi peste ceea ce este necesar nu se va plăti.

Profilele executate din secțiuni masive, se vor lucra în lungimi cât mai mari, după proiect și după detaliile ce se vor da de arhitectul diriginte

- 12) Măriminca elementelor placajului în câmpuri va fi conformă planurilor și devizului. Grosimea placajului va fi conformă planurilor și detaliilor. Toleranța admisibilă este de atât la sută în plus la oricare dimensiune.

Notă Proiectul de mai sus va fi stabilit de arhitectul diriginte în raport cu dimensiunile ce vor avea elementele placajului în proiect.

- 13) Rosturile vor fi complet umplute cu ciment alb sau colorat la cerere, iar mortarul de fixare va fi cu ciment Portland, fără trassuri sau alte materiale cari să păteze.

MONTAJ

ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 23

- 14) Pentru prinderea placajului de marmoră se vor întebuița a-grafe de bronz cu grosimea și forma prevăzută în deviz și proiect. Antrepriza poate face orice propuneri referitoare la prinderea placajului și în orice caz (chiar dacă se adoptă soluția arătată în proiect) ea va prezenta odată cu oferta o descriere amănunțită de modul cum înțelege să execute montajul placajului. Se atrage în mod deosebit atenția asupra prinderii diferitelor profile masive.
- 15) Plăcile vor fi spălate și udate abundant, ca și zidăria, înainte de montaj, care se va face cu mortar de ciment cu nisip aspru cernut și spălat, cu dozajul de 1/2,5. Mortarul de prindere va fi în grosimea necesară, orice goluri mai mari decât spațiul necesar pentru placaj care ar rămâne în dosul plăcilor, umplându-se cu mortar.
- 16) Toate peselile de marmoră vor fi perfect tăiate în dimensiunile și formele indicate în proiect și în detaliile ce se vor întocmi sau aproba de arhitectul diriginte. Colțurile vor fi executate cu deosebită îngrijire.
- 17) În prețurile unitare, fără niciun supliment de plată intră și executarea tuturor golurilor din placaj pentru instalațiuni electrice, cât și racordarea perfectă cu toate elementele ce vin în contact cu placajul.

Executarea lucrărilor.Schele

18. Materialul se va aduce pe șantier gata tăiat în plăci, profile etc. și se va depozita în locul arătat de arhitectul diriginte în limita locului disponibil.
- 19) Schelea se va monta solidă, antrepriza rămânând complet răspunzătoare de soliditatea ei. În tot timpul lucrării această schelă va putea fi utilizată de orice lucrător al șantierului, iar parohia are dreptul de a aduce pe șantier orice lucrător sau antreprize, în vederea executării de alte lucrări decât cele prevăzute în contractul antreprizei de marmoră. Toate aceste lucrări intră în prețurile unitare.

Măsurători

- 20) Placajul se va plăti după suprafața văzută, real executată, ne-socotindu-se decât o singură suprafață a placajului, chiar dacă în unele mici eşituri se va vedea și alte fețe ale lui. Lucrările vând unitate în m.l. se vor achita la lungimea real placată.
- 21) Profilele se vor măsura la linia exterioară și sfășurată. Se înțelege prin linia exterioară linia cea mai depărtată a profilului de câmpul pe care este prins.

Arhitect

(ss) Horia Teodoru

ANTEMASURATOARE si DEVIZ.

pentru lucrările de refacerea interiorului Sf. Bisericii Ort.Român
din Lugoj.-

I. Lucrări pregătitoare.

	Lei
1/ Mutarea și reșezarea cu îngrijire a scaunelor cu circa doi metri în interior astfel ca să se poată lucra nestânjenit în dosul scaunelor global.	5.000.-
2/ Scoaterea și reșezarea cu îngrijire a plăcilor Kelheim pe porțiunea din spatele scaunelor și unde se va ridica schela. / 2 x 12,00 / 2 = m.p. 48.- x 20.-	960.-
3/ Construirea schelăriei pentru care materialul lemnos îl va da Comitetul parohial, urmând să fie folosită schela și pentru pictură. Se cuprinde deci numai manoperă, fără material lemnos, scoabe și cue. 22.- x 12.- = 264 m.p. orizontal a 50.-	13.200.-
Total Lei:	19.160.-

Lucrări de fotografiere și studii.

Antrepriza este obligată a întrerupe lucrarea, sau a se înțelege cu pictorul care va fi însărcinat de către Comitetul parohial și a lucra astfel ca să dea posibilitatea de a se fotografia și copia nestinjenit vechea pictură neputând demola tencuiala decât pe porțiunile date libere de către pictor respective Comitetul parohial.

II. Lucrări de zidărie.

1/ Bateria tencuelei vechi de pe ziduri și curățirea rosturilor zidăriei.	
a/ pilastri.	68 m.p.
b/ între pilastri /4x44,00/-64 =	112 m.p.
c/ bolțile / 379 x 4 /	1516 m.p.
d/ glafuri 8 x 49	392 m.p.
e/ între uși 2 x 48	56 m.p.

Total mp. 2144 a 20 42.880.-

- 3/ a/ Tencuirea cu mortar de var cu ingrijire a pereții-
lor în dosul scaunelor 2/12,00x2,30/= 55.2 m.p.
b/ Idem între uși m.p. = 56.- " "
Total: 111,20 m.p. a 50.- 5.550.-
- 4/ Tencuirea fină cu mortar de var și formarea ciubucăriei
pe arcuri 5 x 69,00.- = m.p. 345.- a 200.- 79.000.-
- 5/ Idem medalioanele în bolți 4x12,00 = m.p. 48 x 200.- 9.600.-
Tencueli total lei:136.730.-

III. Lucrări de pietrări-

1/ Imbrăcarea pilastrilor în placă de marmură roșie de		
Capriccioara, se înțelege materialul precum și așezarea plă-		
cilor cu îngrijire și lustruirea lor complet gata. 20	240.000.-	
pilastri a 3,00=m.p. 60.-	4.000.-	
2/ Idem la pereții dintre ferestre începând de la scaune		
în sus adică dela cota + 2,30 pusă cu marmură galbue de		
Ruschița m.p. 112.-	4.000.-	448.000.-
3/ Cornișe din marmură de Capriccioara în culoare roșie exact		
cornișa existentă, ca și la pct. 1. 7,00x10,00=m.p. 70		
	4.000.-	280.000.-
4/ Panta ferestrelor din marmură de Ruschița ca și la		
pct. 2. m.p. 80.-	3.000.-	240.000.-
	Marmură totală lei:	1208.000.-

RECAPITULARE.

I. Lucrări pregătitoare.	19.160.-
II. Lucrări de zidărie.	136.730.-
III. Lucrări de pietrar.	1,208.000.-
	=====
Total Lei:	1,363.890.-

L u g o j, la 30 Martie 1940.-

Arch. A. L. Long
Architect.-

Agostus a sal. le Cure. pauvre de Lugo, le 30 Mars 1900

Andropogon St. Louis Michauxii
pays. Amér. par

DESCRIEREA TEHNICĂ

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
Nr. FILA 25

a lucrărilor ce se vor executa în naia Sf. Biserici Ort. Română din Lugoj.-

1/ Se va construi schelărie solidă care va cuprinde două bolți.

Schelăria se va construi așezând lamberiul cu scaunele pe această porțiune cu circa 2 metri în interior, iar întreg interiorul va fi căptușit cu scândură pentru ca pe timpul cât se va lucra la naie, să nu fie stânjenit serviciul divin.-

Se va îngriji ca prin construirea schelăriei să nu se degradeze pavajul de plăci Kehheim.

Se va proceda la fotografierea sau reproducerea în guașă sau acuarelă a unor scene sau părți din pictura deteriorată pe unde se mai deslușește ceva.

Acest material documentar va servi la întocmirea machetelor de concurs pentru pictarea bisericii.-

2/ Se va bate apoi toată tencuiala curățindu-se bine rosturile zidăriei de cărămidă. Molozul va fi dat afară prin jghiab de scânduri perfect închis astfel ca să nu invadeze praful de var în interiorul bisericii.-

3/ În dosul scaunelor și până la înălțimea lambeiului se va face tencuială simplă de var. De la linia lambeiului cotată în planul alăturat cu + 2,30 și până la cornișa principală inclusiv, adică până la cota + 8,35 peretele va fi îmbrăcat în placaj de marmoră și anume: pilastrii și cornișa din marmoră roșie de Caprioara, iar pereții, fața verticală dintre pilastri până la arcul de unde pornește bolta, precum panta ferestrelor din marmoră gălbue de Ruschița. Glafurile ferestrelor pe unde este azi pictură, și bolțile unde nu sunt ciubucării vor rămâne netecuite urmând să fie tencuite proaspăt pentru pictura în frescă. Vor fi tencuite arcurile pe care se reazămă bolțile formând în ștuc ciubucăria/ramele/cum sunt indicate în plan și lăsând netencuită partea din lăuntrul ramelor unde vor fi pictate

icoane în frescă.

În bolți vor fi executate medalioanele conform planului rămânând restul pregătit pentru pictură.-

L u g o j, la 30 Martie 1940.-

arch. A. I. Iorga

Arhitect.

Apoteoză în fața Jandarmatului de Lugoj; la 30 Martie 1940.

Prof. Dr. Aurel I. Iorga
Prof. V. C. Iorga.

Biserica Ortodoxă din Lugoj

Memoriu pentru
completarea devizului, a proiectului n. a. cutului
de mănăstire.

3

Memoriu
pentru

completarea devizului de restaurare a interiorului
Bisericii Ortodoxe Române din Lugoj

I
Descrierea tehnică

Nici una din lucrările proiectate nu va fi din cadrul devizului descriptiv general aprobat de Comisia Monumentelor Istorice.

Lucrările vor fi astfel esalonate încât să nu se aducă stricăciuni lucrărilor deja efectuate. Astfel instalarea electrică de exemplu trebuie revizuită înainte de a se executa lucrările exterioare.

Se vor lua măsuri de siguranță pentru a se evita în timpul lucrărilor să nu se aducă nici o stricăciune vechilor zugrăvili și celorlalte elemente prețioase ale monumentului. Aceste măsuri vor fi enumerate și precizate atât în deviz cât și într-un cîet de sarcini cât mai detaliat, cuprînzînd și pensivitatea pentru cazuri de abateri. Pentru protecție se pot utiliza după caz: paravane de scînduri, rogojinii, pânzi de saci sau pe pardoseli ipsos etc. etc.

1) Eventual în cîștușca de scînduri a schelii s'ar putea prevedea suprafețe de gîmlăci pentru a permite pătrunderea luminii în Biserică.

Ar fi bine ca artistul care va fi însărcinat cu executarea zugrăvilor să cunoască personal starea actuală a monumentului. În cazul cînd sunt pedici materiale și se tie chiar acum concursul pentru alegerea acestor artiști care ar fi cel mai indicat să aducă materialul documentar ca unul care va urma să lîntuie bîntușe ar putea fi invitate să viziteze Monumentul înainte de începerea lucrărilor toți artiștii cari vor fi chemați mai tîrziu să ia parte la concurs.

II
Devizul

Lucrări pregătitoare.

1) Monumentul fiind spălat, dacă e nevoie se poate mări spațiul de 2 m în dosul schelii, pentru o mai ușoară manipulare.

2) Pentru a se evita inutila gîrzure a plăcilor pardoselii în loc de a se scinde și pot acoperi cu ipsos și scînduri groase, schelile punându-se pe țîlpi de repartitie. În cazul cînd totuși se scind plăcile, înainte de începerea lucrării se va face un tablou al plăcilor bune astfel ca spargute suvenite în timpul lucrării să cadă în sarcina antreprenorului care le va înlocui pe cele cheltuite.

Lucrări de zidărie

1) Curățirea rosturilor și va face cu scorbă de fier pe o adâncime de 2 cm.

3) Înainte de a se începe lucrul în dosul scaunelor și va observa ce toate cărămidile zidăriei și fi revăzute adică, repetându-se de umpleli și și vor înlocui cu cărămidă noi, sonore, de cea mai bună calitate toate cărămidile ce și vor găsi putrezite sau mi căzute, asigurându-se cu mortar de var gros amestecat cu nisip aspru. În aceste tencuieli se poate amesteca praf de colorare sau cărămidă fărâmiată pentru a se obține un ton plăcut și în armonie cu restul monumentului. Nu se va adăuga de loc ciment.

4) Pentru ciubuce și va da pe lăunul la servi de execuție după profilele existente la altă. În aceste tencuieli se poate amesteca câlți pentru o mai bună priză. Nisipul va fi aspru de râu. Se va uda abundant zidăria și se va apăla înainte de facerea ciubucilor.

Lucrări de petrie

Pentru înfrumusețarea pilastriilor, a peretilor dintre ferestre și a gârlului inferior al ferestrelor și va întocmi un proiect de detaliu la servirea care va arăta: dimensiunile de prilelor plăci, grosimea plăcuțelor, modul de tratare al aparițajului mai ales la colțuri, modul de fixare, profilul agrafelor etc, de care totul lucrării depinde și de condițiile de mai sus.

Pentru cornișe masive de marmură de asemenea și va face un proiect de detaliu pentru a se vedea dimensiunile blocurilor din care urmează să fie cioplite, precum și mărimea cofelor ce și vor pune în zid pentru o bună construcție. Asemenea și pentru buzele pilastriilor de lângă iconostas. Pentru aceste lucrări, care nu sunt curente, se va anexa desigur și o analiză a preturilor.

În deviz și va ține toate condițiile ce trebuie să îndeplinească lucrările cum sunt: dozajul mortarului, materialul și dimensiunile agrafelor, mărimea maximă ce se tolerează pentru rosturi, modul de slefuire și lustruire a materialului pe fetele vizate și la profile, modul de fixare, calitatea materialelor etc. etc.

Proiectul și devizul vor cuprinde și indicații precise asupra legăturii dintre lucrarea nouă și părțile de la Altar și de la Pronas care rămân în starea lor actuală.

Proiectul va fi complet, arătând și lucrările care și vor executa ulterior în legătură cu cele ce și executa în prezent.

Pentru fixarea coloritului ar fi bine să se prevadă în deviz posibilitatea de a se face mai multe încercări pe reprofite destul de mari pentru a se putea judeca de efectul ce va produce lucrarea terminată.

Proiectul și devizul se fi însoțit de un cact de sarcini care pe lângă alte clauze generale va cuprinde și indicații precise asupra lucrării de artă ce se cere în sensul celor enunțate mai jos:

Material

D.M.I.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 28

1) Toate materialele a aprovizionate pentru a fi puse în operă la acest lucru, trebuie să fie de cea mai bună calitate și vor fi supuse în prealabil examinării și aprobării arhitectului diriginte. Numai după acești se va putea trece la montaj.

2) În cursul lucrării arhitectul diriginte va putea cere antreprizei ori de câte ori va crede necesar, să se prezinte certificate de analiză a marmorei ce urmează a fi pusă în lucrare.

Acești certificate pot fi cerute în diferite rânduri, chiar pentru același material, însă din transporturi diferite. Certificatele vor fi emise de un laborator oficial de încercări de materiale.

3) Prin aprobarea dată de arhitectul diriginte pentru materiale, antrepriza nu va fi înscă în nici un caz, degajată de răspundere pentru calitatea materialelor, sau modul cum acestea sunt puse în lucrare și felul cum se vor comporta.

4) Pentru toate marmourile pentru care concurentul a oferit, se vor depune mostre o dată cu oferta. Pe aceste mostre se va scrie numele firmei respective și ele se vor număra cu nume rotativă arătată la articolele respective din devizul dosarului de licitație. Mostrele vor fi plăci de grosime plăcilor respective, în mărime de 40x40cm și având aspectul brătat identic cu cel oferit.

5) Toate materialele a aprovizionate pentru a fi puse în operă vor corespunde întocmai mostrelor depuse o dată cu oferta și aprobate de Consiliul Parohial.

6) Se atrage atenția că nu se vor admite fisuri sau plăci care să aibă fisuri sau alte defecte umplute cu masă.

7) Marmura trebuie să aibă același colorit și ton pentru toate elementele, astfel ca paramentul să se prezinte uniform. De asemenea plăcile nu vor conține pete care ar prejudicia aspectul paramentului sau care ar sugera dintr-o constituție geologică defectuoasă sau având o mai slabă rezistență de cât restul materialului.

Grosimea plăcilor. Tăierea marmorei
Tratarea apariției

8) Grosimile plăcilor vor fi cele arătate în devizul respectiv.

- 9) Plăciile se vor tăia cu muchii vii și perfect rectilinii, așa ca rosturile requetite să fie minime adică între 1 și 2 milimetri.
- 10) Fetele vizibile nu vor trebui să prezinte nici un defect sparturi, goluri, pete, urme de chit sau muceci etc. Plăcile de marmori se vor fi șlefuite și perfect lustruite sau cum se crede necesar arhitectul diriginte.
- 11) Acolo unde, pentru profilele cornisei și ale baselor se vor monta marmouri masive, ele vor avea o cordă suficientă pentru o bună prindere, după proiect. Această cordă nu va fi mai mare decât este necesar, ținându-se seama că orice cantitate care se va găsi peste ceea ce este necesar nu se va plăti. Profilele executate din pietră masivă, se vor lucra în lungimi cât mai mari, după proiect și după detaliile ce se vor da de arhitectul diriginte.
- 12) Mărimea elementelor plăcilor în câmpuri se va fi conformă planurilor și devizului. Grosimea plăcilor se va fi conformă planurilor și detaliilor. Toleranța admisibilă este de ^{afăta la sută.} ~~1/100~~ în plus la orice dimensiune. ^{Nota} Procentul de mai sus se va fi stabilit de arhitectul diriginte în raport cu dimensiunile ce vor avea elementele plăcilor în proiect.
- 13) Rosturile vor fi perfect umplute cu ciment alb sau colorat la cerere, iar mortarul de fixare se va fi cu ciment Portland, fără trassuri sau alte materiale care să păteze.

Montaj

- 14) Pentru prinderea plăcilor de marmori se vor întrebuința agrafe de bronz cu grosimi și forme prevăzute în deviz și proiect. Antrepriza poate face orice propuneri referitoare la prinderea plăcilor și în orice caz (chiar dacă se adoptă soluția arătată în proiect) ea va prezenta o dătură cu o ofertă o descriere amănunțită de moduri cum înțelege și execută montajul plăcilor. Se atrage în mod deosebit atenția asupra prinderii diferitelor profile masive.
- 15) Plăcile vor fi spălate și udate abundant, cu apă și zidăria înainte de montaj, care se va face cu mortar de ciment cu nisip aspru, cernit și spălat, cu dozajul de 1/2, 5. Mortarul de prindere se va fi în grosimea necesară, orice goluri mai mari decât spațiul necesar pentru plăci care se rămân în dosul plăcilor, umplându-se cu mortar.
- 16) Toate piesele de marmori vor fi perfect tăiate în dimensiuni și forme indicate în proiect și în detaliile ce se vor întocmi sau aproba de arhitectul diriginte. Colturile vor fi executate cu deosebită îngrijire.
- 17) În prețurile unitare, fără nici un supliment de plată,

7. intri și executarea tuturor golurilor din plăci pentru instala-
țiuni electrice, cât și recordarea perfectă cu toate ele-
mentele ce vin în contact cu placajul.

Executarea lucrurilor - Scheli

- 18) Materialul se va aduce pe șantier gata tăiat în plăci, profile etc. și se va depozita în locul arătat de arhitectul diriginte, în limita locului disponibil.
- 19) Schelile se vor monta solide, antrepriza rămânând complet responsabilă de soliditatea ei. În tot timpul lucrării aceste scheli se pot fi utilizate de orice lucrător al șantierului iar Parohia are dreptul de a aduce pe șantier orice lucrător sau antrepriză, în vederea executării de alte lucrări de cât cele prevăzute în contractul antreprizei de marmori. Toate aceste lucrări intră în preturile unitare.

Măsurători

- 20) Placajul se va plăti după suprafețe vizuale, real executate, neșotându-se de cât o singură supra-
față a placajului, chiar dacă în unele mici esuturi
se văd și alte fețe ale lui.
Lucrările având unitate în m.l. se vor achita la
lungimea real plăcată.
- 21) Profilele se vor măsura la linia exterioară desigurată.
Se întă lege prin linia exterioară linia cea mai depă-
țată a profilului de câmpul pe care este prins.

Arhitect

Yorri Terdon

MINISTERUL INTERIORULUI
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nr 01320 - 20 JUN. 1941
REGISTRATURA

8-8-1940

20 VI 41
In referatul d-lui Mihail
care cunoaste circumstantele

21 JUN. 1941

D.M.I.
ARHIV
MONUMENTE IST
Nr. 1111 30

Dumnele Președinte

21 Iunie 1941

Solicitantul are
pregătirea necesară
pentru a executa
lucrările de reparație
a templului din
biserica catedrală
din Lugoj.

Subsemnatul sculptor, fiind
informați că la biserica
ortodoxă Română din Lugoj, este
nevoie de restaurarea Catapetesmei.

I. Mihail
21 VI 41
Se poate comunica
Pondicii bisericii
ortodoxe din Lugoj
ca petiționarul
putea executa
lucrările de la
acea biserică
T. G. G. G.
mobilierei din marmura
bisericească, care a primit Chor Comis.
Monumentelor, specialiști
pentru această lucrare.

Cum subsemnatul care are mai
executat lucrări de acest fel, cu
respect vă rog să binevoiți, a mă
delega pe mine pentru aceste lucrări.
Primiti vă rog Dumnele Președinte
originașul deosebitului meu respect

Ilie Leroy
sculptor
nr. 1494
București

Dumnele
Dumnele Președinte al Comisiei
Monumentelor Istorie

8-8-1940

Parohiei Bisericii ortodoxe-
române-Lugoj

19 MART. 1941

448

La No.113/941,vă facem cunoscut că sculptorii Comisiunii Monumentelor Istorice sunt ocupați cu alte lucrări și nu pot să se deplaseze la Lugoj.-

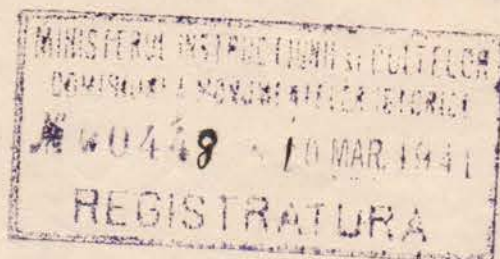
Totuși vă putem recomanda pe d-l sculptor I.Gheorghită,care este cunoscut de Comisiunea Monumentelor Istorice și care ar putea să efectueze contra cost lucrarea ce aveți nevoie în cele mai bune condițiuni.-

Costul lucrării îl veți stabili dimpreună cu d-l sculptor Gheorghită, domiciliat în str. Grigore Alexandrescu Nr.24 București.

Secretar-Director,

(m) D. Bratu-Lugoj.

Nr. 113./941.B.

Domnule Director,

*#111 941
Androne Tudor
va referi
V la
Cu referință la J. Mihail*

Cu ocazia vizitei D-lui pictor Mihail la Lugoj, ne-a amintit că On. Comisie a Monumentelor Istorice, are sculptori destoinici, pe cari i-ar putea pune la dispoziția Bisericii noastre, în vederea reparării lemnăriei sculptate și aurite.

Consiliul parohial a hotărât a începe în regie repararea ușilor și strănilor sculptate și în consecință cu onoare Vă rugăm a ne comunica, în ce condițiuni și când ar putea veni 2 sculptori, cari să se prăceapă și la auritura poliment.

Rugăm respectuoas rezolvire urgentă.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre

15 Martie 1941. stime.

Lugoj, la 5 Martie 1941.

Pentru repararea acestor
tămplă este necesar de un Sculptor
și un politor. Putem recomanda
parohiei pe dl. Sculptor S. Gheorghita
care este în măsură să facă în lume
consolidări lucrarea. Pentru auritura
tot așa va alege un politor.

Condițiunile în care va face lucrarea
adică costul etc. le va stabili dl. Gheorghita
la parohia, cu care va intra în conexiune
și va stabili șutur când va merge la
fânt. Locului pentru a vedea ce are
de făcut.

În partea Seru. tehnic al Comisiei
se poate delega un specialist care va
controla lucrarea în timpul executării.

On. Tâmplă această în preținta nău un
On. înțeles deosebit ca sculptura după

Ministerul Cultelor

Comisia Monumentelor Istorice

București.

Președintele Consiliului parohial,

*Mihail Mihailov
Președinte*

*15.11.41
Si amuzat
V M*

J. Mihail Pictor

Domnule Director General

Ca urmare la ordinul Domaniei Voastre, din 11/3 941 referitor la cererea consiliului parohial al bisoviei ort. rom. din Lugoj, de a se trimite 2 sculptori la bisovica din comunitatea parohie, pentru a executa diferite reparatii, eu respect vă aduc la cunoștință, că eu consimt a pleca împreună cu D^{ul} sculptor C. Guran, și a executa lucrările cerute.

Parohia va acoperi cheltuielile de transport pentru 2 persoane, atât la ducere cât și la întoarcere 50% d. III

Pentru executarea acestor lucrări de restaurare, se vor

ca a diurne
de 250
pe zi
câștile liene să se plătească a diurne, care să poată
compensa cheltuielilor necesare întreținerii.

Primiți vă rog Domnule Director General asigurarea
devotamentului respect și mil post.

Tudor Anghel
sculptor

Domniai Lale

Domnului Director General al Cam. Muze Istorie

2-30-1943

Parohiei Ort.Rom.
a Lugojului
Lugoj

2554/1943

12 JAN. 1944

CUCERNICE P A R I N T E,

La raportul no.415/943,avem onoare a vă face cu-
noscute că pictura bisericii fiind nouă,numai Ministerul
poate ajuta biserica,peste suma de 200.000 lei acordați.

DIRECTOR,

V.Brătulescu

Seful Secției
Gh.Croitoru

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page.

